

שחשדוהו באשת איש וכו', עין שם. לכך נאמר בציץ: "ושמת אתו על פתיל תכלת והיה על המצנפת".

ובזה מישב גם בן מה שפרש רש"י, שצריכין אנו לקיים שלשה מקראות: פתיל על הציץ, וציץ על הפתיל, ופתיל על המצנפת. כי נוכל לפרש: לשון 'על' אינו מורה על מקום הנחתו, כי אם הוא לשון הוספה, לומר: שכל אחד מוסיף על חברו, בהיות שפונה אחת לשלשון. ולפי זה, יש 'על' שמורה על מקום הנחתו, ויש 'על' המורה על התוספת. והמעין יבחר איזה מהם מורה על ההנחה, כפי משמעות הפסוקים.

(לט) ושבצת הפתנת שש ועשית מצנפת שש ואבנט וגומר. רבותינו ו"ל אמרו (ערכין טו, ב), שהפתנת בא לכפר על שפיכות דמים. ומה ענין זה לזה? ואם בעבור שהשכטים אחי יוסף טבלו כתנת יוסף בדם, מכל מקום כל שפיכות דמים הנעשה בכל דור ודור מה ענינו אל הפתנת? כי בלי ספק, שפפרה זו היא בכל דור ודור, ולא על שפיכות דמים של השכטים לבד. ובעל ה"צקנה" נדחק מאד בדבר זה, פאשר תראה בספרו. גם שם לא היה שפיכות דמים כלל, כי מה שטבלו הפתנת בדם - אין זה שפיכות דמים; אף בדרך רחוקה יש צד שפיכות דמים, כי מכרוהו לעבד, ואמרו רבותינו ו"ל (נ"ע מ, ב): שבי - פלהו איתנהו בה. ואולם מצאתי ישוב לזה ממה שכתב רבנו בחיי פרשת וישב (לו, ג), וזה לשונו: על הפתנת נתגלגלו הדברים בשעבוד גופותם במצרים, וכן לאחר זמן היו עשרה הרוגי מלכות, כי כן הגוף כתנת הנפש. עד כאן לשונו. הנך רואה דעת הרב, שהגוף הוא כתנת של הנפש ומלבושה, ואם כן יש דמיון ויחס לכתנת זה עם גוף הנרצח.

והיה פלו שש, דהינו פשתן, כי קין היה ראש לכל הרוצחים, ונתגלגל הדבר על ידי שהקריב זרע פשתן (מנחום נראשית ט), ולא נתקבל קרבנו, ונתקבל קרבן אחין הבל, על כן נתקנא בו והרגו. ועל כן היו שש ערי מקלט (נמדנר לו, ג), כי שש נופל על לשון ששה.

ומצנפת שש הוא מכפר על גסות הרוח (ערכין טו, ב), לפי שהמצנפת היה כמו עטרה, המורה על השררה, כמו שנאמר (יחזקאל כא, לא): "הסיר המצנפת והרים העטרה", וכתיב (ישעיה סג, ג): "וצניף מלוכה בכף אלהיך". והיה עשוי משש, כי השש ראוי למי שעולה לגדלה, כמו שנאמר ביוסף (נראשית מא, מז): "וילבש אתו בגדי שש".

והאבנט מכפר על הרהור הלב (ערכין טו, ב), לפיכך היה האבנט ל"ב אמה ארכו (ירושלמי יומא ג, ג). והרהור עברה קשה מן העברה (יומא כט, ב). לפי שהמעשה עצמו, אחר אשר כבר עשהו - ישבע מעמל נפשו, ונפשו קצה בו; אבל הרהור - דבק בו לעולם, פאשר ידבק האזור אל מתני איש' (ירמיה יג, יא). על כן בא לכפרה האבנט, שהיה דבק בו פחגור.

כתונת הכה"ג * — מכפר הפגמים שבלבושים שממעשה המצות; כתונת הכהנים — דוגמת כתנות אור דאדה"ר, נק' המלכות:

כתיב פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה, ופסוק זה הוא תשובת כנס"י על מ"ש למעלה אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי, פי' אני ישנה בגלותא שבגלות הוא כמשל השינה שהוא הסתלקות המוחין שאין שום הבנה והשגה והמדות אהוי"ר הם בהעלם, אך קול דודי דופק מלמעלה באתעדל"ע לעורר אתעדל"ת בנש"י וע"ז משיבה כנס"י שאין התועלת גדול כ"כ והאתעדל"ע מאחר שפשטתי את כתנתי כו' פי' כתנתי הוא הלבושי' שממעשה המצות שע"י המצות נמשך בחי' לבוש שמקיף את הנפש כולה שע"יז הוא העלאת הנפש ממטלמ"ע ליכלל בבחי' ביטול באוא"ס ב"ה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא, כי כל ההעלאה הוא ע"י א"מ כידוע וכמו באדם כשהוא בלבוש שלם יכולים לעלות אותו ע"י הלבוש וזהו מ"ש והלך לפניך צדקך והו"ע המצות וע"ז וכבוד ה' יאספך להיות נכלל בבחי' ביטול באא"ס ב"ה, וזהו כשיש שלימות בקיום המצות כדבעי למהוי, אבל בגלות מצד העדר וחסרון קיום המצות כדבעי שכמה מצות שא"א לקיים כלל בגלות וגם אלו שאפשר לקיים אין מקיימים כדבעי, א"כ הלבוש חסר ופגום וע"ד מ"ש ואת ערום ועדיה, וזהו ג"כ מ"ש ויהושע ה' לבוש בגדים צואים ולא יהושע בלבד כ"א כו' שהיו אז בגדים צואים הם מחשבות ודיבורים מהבלי עוה"ז, ויש בזה שתים רעות חסרון לבוש המצות ולבושים צואים ממחשבות הבלי עוה"ז, וזהו פשטתי את כתנתי ואיככה אלבשנה שאין מועילין כ"כ האתעדל"ע לעורר אתעדל"ת מאחר שההעלאה ממטלמ"ע הוא ע"י המקיף שהוא הלבושים ממעהמ"צ דוקא וכיון שאין שלימות בקיום המצות והלבוש פגום וחסר א"א להיות העלאה ממטלמ"ע, ובמד"ר איתא שפשטתי את כתנתי קא"ל על כתונת של כה"ג שאינה בזמן הגלות והכוונה א' כנ"ל כי הכתונת של כה"ג ה' מכפר ומשלים הפגמים והחסרונות שבלבושים שממעשה המצות, כי באמת אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וא"כ אין הלבוש שלם, ילבוש שלם לא ה' כ"א אצל האבות כמ"ש באברהם בא בימים ואי' בזהר יומי' אשלימו לי', וכן ביעקב ויקרבו ימי ישראל, ויקרבו ימי דוד, אבל שאר כל אדם א"א לבוש שלם לגמרי, וע"ז ה' הכתונת של כה"ג למלאות ולהשלים החסרון וא"כ בזמה"ג שאין שלימות בקיום המצות וגם הכתונת של כה"ג שמשלים החסרון איננה א"כ אין תועלת מהאתעדל"ת * וכנ"ל.

(אחרי תקונג"ד, ועיי"ש בהמשך המאמר איך הכתונת משלים הפגמים שבלבושי המצות נע' בע' כהנים, כה"ג (בגדי בד וכו') ע' עא"ב, ויקרא (הוספות) רפט"צ)

* מה שהכתונת של הכה"ג מכפר על עון שפי"ד — ע"י אחרי תקנב"ג, נע' בע' כהנים, כה"ג (ד' בגדי לבן כו') ע' סח"ט.
מהאתעדל"ת: לכאורה צ"ל: מהאתעדל"ע.

ברבות שם * ולבני אהרן תעשה כתנות כשם שכתוב וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו כו' ובשל"ה פ' תצוה שכ"ז ב' בר"פ תורה אור, ואהרן הוא תיקון לאדה"ר שנתרחק אבל באהרן כתיב ואתה הקרב אליך את אהרן כו' (א"כ כענין לרחוק שנעשה קרוב) ומכח חטא האדם הוסר עדין מעליו דהיינו כתנות אור באלף ונתלבש בכתנות עור בעין וכתיב ולבני אהרן תעשה כתנות והוצרכו להתלבש בבגדי קדש כו' (דהיינו לבני אהרן כי אהרן אותיות נראה היינו כמ"ש באורך נראה אור ור"ל שיהי' כתנות עור, וז"ש המדרש שהם מבחי' וילבש צדקה, שהרי הלבוש שלמעלה הוא כמ"ש עוטה אור כשלמה וגם כמ"ש אור זרוע לצדיק פי' צדיק היינו בעל צדקה וזהו זרוע צדקות וגם כמ"ש ישעי' ג"ח הלא פרוס לרעב לחמך כו' אז יבקע כשחר אורך כו' ורחח בחושך אורך כו' והיינו כי הצדקה למעלה הוא מה שמשפיע שפע וחיות להחיות רוח שפלים הם העולמות דכולא קמיה כלא חשיב והשפעה זו היא אור בחי' אור א"ס ב"ה כו' ועוד מקרא מלא כתיב וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה, הרי צדקה נק' שמש ואור כו'), ואלה הבגדים מלבושי כבוד הם מדוגמת כתנות אור והם עשויים לכבוד ולתפארת כו' הוא קוב"ה ושכינתה דהיינו תפארת הכולל שש קצוות, ומשפיע למלכות ומזדווג עמה עכ"ל והאריך בזה בשם הרמב"ן והיינו כי כבוד בחי' ממכ"ע כענין מכה"כ ותפארת בחי' סוכ"ע כו' ע"ד הנך יפה דודי כו'.

(תצוה, א'תשנז)

ע' . . . בשל"ה בפרק תורה אור מספר תורת כהנים דשל"ח סע"ב מענין כתנות בני אהרן כתנות עור נעשה כתנות אור והיינו ע"י שמתחלת כי שבעת ימים ימלא את ידכם, למלאות הפגם של שבעת ימי בראשית כו', ולפמש"ל * שהם בגדי לבן מאור אבא לכן א"ש שהם כתנות אור שהחכמה נק' אור, כי גלוי אור א"ס הוא בחכמה כו'. ואפ"ל מה שהם דוגמת שריון ושריון הוא קשקשים, כי הנה ענין כתנות עור נעשו לבושין דיקר ממשכא דחויא שהפשיט מהנחש והנה הנחש נק' לויתן כמ"ש לויתן נחש בריה, ולויתן יש לו קשקשים בגמ' ס"פ אלו טריפות דס"ז סע"ב, אלא שהפשיטם מהנחש ונעשו כתנות עור לאדה"ר, ולכן הם כמו שריון קשקשים כו' שהם לבוש שבו ועל ידו הלוייתן הוא בים, וכך נאמר וידגו לרוב בקרב הארץ כו' וכה"ג נכנס בלבושי' אלו לבית קדה"ק שהוא עלמא דאתכסיא ימא עילאה כו' ים הקדמוני כו' כמשארז"ל פב"ת דסוכה דנ"ב ים הקדמוני זה מקדש ראשון, ים האחרון מקדש שני, כי ים הקדמוני בינה ה' עילאה שה"ס בית ראשון, וים האחרון מ' ה' תתאה שהוא בית שני כו' וע"כ כדי שיוכל הכה"ג ליכנס לבהמ"ק הוא ע"י כתנות הנ"ל שנקחו מכתנות אדה"ר שהפשיטם מלויתן נחש בריה כו'.

(שם, א'תשנח)

ברבות שם : שמו"ר ס"פ תצוה.

ולפמש"ל : נצי' בע' כהנים, כה"ג (ד' בגדי לבן כו') ע' ע.

מענין כתנת באות ד' * סל"ד כתנת נק' המל' כי היא הכתנת לאדם ז"א ומלכשתו. כתנת בד פשתן מצד הגבורות עכ"ל, ואפ"ל כי מבואר במ"א בענין ה' מלך גאות לבש לבש ה' עזו, היינו לבוש חיצון היא המל' ולבוש פנימי היא עזו בחי' תורה, א"כ כתונת שהיא סמוך לגוף ממש י"ל לבוש הפנימי מחשבה, ולהעיר מענין כתנת פסים דיוסף.

(ויקרא (הוספות) רפט, ועיי"ש רצג)

יומא כ"ג ב' ג"כ מדו כמדתו ופרש"י כאן לימדך שיהי' כתונת הכהנים למדות קומתו לא נגררות ולא מסולקות והכי אמרינן בזבחים דף י"ה, וכן בזבחים ל"ה א' מדו כמדתו.

(צו, טז)

ענין כתונת פסים של יוסף:

עי"ע יוסף.

עוד ענינים בנוגע לכתונת, עי"ע: בד. כהנים, כה"ג. פרסא.

עוד ענינים בערך זה, עיין:

תו"א: הא (כ. עור, אור) יבג (פרסא).

לקו"ת: גמדה.

ליקוטי לוי"צ: ע"ע לבושים.

כתיבה: עי"ע חקיקה וכתיבה.

כתר:

פי' בכתר: ל' שתיקה; רצון*; מקיף (ועולה בקנה א' עם הענין דשתיקה); בכ"מ (גם בכל ספ"י) הכתר הוא מקיף וממוצע**, ג' ענינים שבמעדי" (קישוט, נצחיות, עד פה תבוא ***) שייכים בכתר; מה שע"י הרצון ב"ס נמשכים (מההעלם אל הגילוי) ע"י העונג (עתיק):

כתר לי זעיר ואחוך באיוב רס"י ל"ו כתר הוא ענין המתנה ושתיקה כי סייג לחכמה שתיקה סייג היינו גדר שהוא מקיף על הדבר כמו"כ פי'

באות ד': במאור"א.

(*) ועי"ע רצון.

(**) ועי"ע ממוצע.

(***) ועי' לקמן (השיטות אם כתר הוא א"ס וכו') מביאורי הוהר תתריב שבכתר

שייך ב' הבחי' עד ועד בכלל ועד ולא עד בכלל.